

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1500

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Fecr Yayınları

Yayın No | Publication Number: 919

نقد الفكر القومي عند عزمي بشارة: عنوان الكتاب

Kitap Adı: Azmi Bışara'nın Milliyetçilik Düşüncesinin Eleştirisi

Book Title (English): Critique of Azmi Bishara's Nationalist Thought

ISBN: 978-625-6123-73-1

DOI: doi.org/10.70458/fcr.9786256123731

إعداد | Yazar | Author: صبحي ريان | Sobhi Rayan

orcid.org/0000-0003-1992-197X

Institution | Kurum | Atatürk Üniversitesi

ROR ID: ror.org/03je5c526

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book – Monograph

Yayın Dili | Language: Arapça | Arabic

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 240

Yayın Tarihi | Publication Date: Aralık | December 2024

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: JPFQ | Milliyetçilik ve Milliyetçi Hareketler | Nationalism & Nationalist Movements

BISAC: POL033000 | Siyaset Bilimi: Milliyetçilik ve Devlet | Political Science: Nationalism & the State

THEMA: JBSL11 | Milliyetçilik ve Devlet | Nationalism and the State

LC: JC311 | Milliyetçilik – Kuramlar ve Eleştiriler | Nationalism – Theories and Criticism

Atf Bilgisi | Cite as: Rayan, Sobhi. نقد الفكر القومي عند عزمي بشارة. Ankara: Fecr Yayınları, 2024.

© All rights reserved | FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

نقد الفكر القومي عند عزمي بشارة

تأليف

أ.د. صبحي ريان

أنقرة - ١٤٤٦هـ / ٢٠٢٤م

عن المؤلف | Yazar Hakkında | About the Author

أ.د. صبحي ريان | Prof. Dr. Sobhi Rayan

ولد عام ١٩٦٣ في الناصرة. في عام ٢٠٠٠، بعد تخرجه من قسم الفلسفة في جامعة حيفا، عمل محاضراً في قسم الدراسات الإسلامية في أكاديمية القاسمي. في عام ٢٠٠٧، حصل على شهادة الدكتوراه من جامعة حيفا. في عام ٢٠١٠، عُيّن محاضراً أول في قسم الدراسات الإسلامية. وفي عام ٢٠١٤، عُيّن أستاذاً في قسم الفلسفة الإسلامية في جامعة القدس. في عام ٢٠١٩، عُيّن عميداً للدراسات العليا ورئيساً لبرنامج الماجستير في الدراسات الإسلامية في أكاديمية القاسمي. وفي عام ٢٠٢٤، عُيّن أستاذاً في كلية الإلهيات بجامعة أتاتورك ويعمل حالياً في الكلية نفسها.

1963 yılında Nasıra'da doğdu. 2000 yılında Hayfa Üniversitesi Felsefe Bölümü'nden mezun olduktan sonra Al-Qasemi- Academy'de İslami Çalışmalar Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. 2007 yılında Hayfa Üniversitesin'de doktorasını tamamladı. 2010 yılında İslami Çalışmalar Bölümü'ne kıdemli öğretim görevlisi olarak atandı. 2014 yılında Kudüs Üniversitesi İslam Felsefesi Bölümüne Profesör olarak atandı. 2019 yılında Al-Qasemi Academy'de Lisansüstü Çalışmalar Dekanı ve İslami çalışmalar yüksek lisans programı başkanı olarak atandı. 2024 yılında Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesine Profesör olarak atandı ve halen aynı fakültede görev yapmaktadır.

Was born in 1963 in Nazareth. In 2000 after graduating from Haifa University Department of Philosophy, he worked as a lecturer in Al-Qasemi Academy at Islamic Studies Department. In 2007 he completed his PhD at Haifa University. In 2010, he was appointed as a Senior lecturer at the Islamic Studies Department. In 2014, he was appointed as a Professor in al Quds University at Islamic Philosophy Department. In 2019, he appointed as Dean of Graduate Studies at Al-Qasemi Academy and Head of Islamic studies master's degree program. In 2024, he was appointed as Professor at Atatürk Univer-sity Faculty of Theology and is still working at the same faculty.

عن الكتاب

نقد الفكر القومي عند عزمي بشارة

جاء مشروع «عزمي بشارة» لإحياء الفكرة القومية، واستمراراً لجهود القوميين العرب الذين بدأوا نشاطهم القومي في نهاية القرن التاسع عشر، والذي تأثر بصعود القومية التركية وتزامن مع ضعف السلطنة العثمانية .

يَبْنِي «بشارة» مشروعه على أساس النموذج الغربي للدولة الحديثة، الذي يقوم على المبادئ العلمانية والحدائثة الغربية، ويختار الديمقراطية الليبرالية نظاماً للدولة، ويعمل على إسقاط النموذج الغربي على الدولة العربية الحديثة. وَيَتَّقِد «بشارة» الأنظمة العربية الراهنة بعدم تطبيق النموذج الغربي مما أدّى إلى أزمات عنيفة تهدد استقرارها، ويحول دون تقدّمها في رُكْب التّقدم والعصرنة .

يهدف الكتاب إلى نَقْد الفرضيات الأساسية التي يقوم عليها مشروع «بشارة» القومي، ويمكن تلخيص هذه الفرضيات على النحو التالي:

أولاً: أن الدولة الحديثة هي: النموذج الأفضل في تاريخ أنظمة الحكم.
ثانياً: أن العلمانية والحدائثة الغربية أخرجت الإنسان من الظلمات إلى النور، وأسست لمفهوم جديد للإنسان، بوصفه سيِّداً لنفسه ومُشرِّعاً وحاكماً.
ثالثاً: المواطنة كمشارك بين الحكام والمحكومين، باعتبارها عقداً بين الطرفين، وجوهره الحقوق والواجبات.

الكلمات مفتاحية: عزمي بشارة، القومية، العلمانية، الدولة الحديثة، الدولة العربية، الأنظمة العربية.

Kitap Hakkında

Azmi Bişara'nın Milliyetçilik Düşüncesinin Eleştirisi

Azmi Bişara'nın fikri projesi, Arap milliyetçiliği düşüncesini tarihsel bağlamında yeniden canlandırmayı ele alır ve 19. yüzyılın sonlarında ortaya çıkan Arap milliyetçilerinin çabalarının bir devamıdır. Bu proje, Osmanlı İmparatorluğu'nun zayıflamasıyla eş zamanlı olarak Türk milliyetçiliğinin yükselişinden etkilenmiştir.

Bişara, milliyetçi vizyonunda, laiklik ve Batı modernizmine dayanan Batılı modern devlet modeline güvenmektedir. Liberal demokrasiyi ideal devlet sistemi olarak görerek bu modeli modern Arap devletlerine uygulamayı amaçlar. Bişara, mevcut Arap rejimlerini Batılı modeli benimsememekle eleştirir ve bu durumun istikrarsızlığa neden olduğunu ve ilerlemelerini engellediğini savunur.

Kitabın Amaçları

Bu kitap, Bişara'nın milliyetçi projesinin dayandığı temel varsayımları eleştirmeyi amaçlamaktadır. Bu varsayımlar şu şekilde özetlenebilir:

1. Modern devletin ideal model olduğu varsayımı:

Bişara, modern devletin insanın özgürlük ve siyasi istikrar arayışını gerçekleştirdiği için tarih boyunca en iyi yönetim modeli olduğunu varsayar.

2. Laiklik ve Batı modernizmi insanlığı kurtaran unsur olarak:

Bişara'ya göre laiklik ve Batı modernizmi, insanı karanlıktan aydınlığa çıkarmış ve insanlığı yeni bir anlayışa taşımıştır; bu anlayışta insan kendisinin yöneticisi ve yasalarını koyan bir birey olarak kabul edilir.

3. Vatandaşlık bir sosyal sözleşme olarak:

Bişara, vatandaşlığın yöneticiler ve yönetilenler arasında bir sözleşme olduğunu, bu sözleşmenin haklar ve yükümlülükler üzerine kurulu olduğunu ve adil yönetim ile istikrarlı bir devletin temelini oluşturduğunu savunur.

Anahtar Kelimeler: Azmi Bişara, Milliyetçilik, Laiklik, Modern devlet, Arap devleti, Arap rejimleri.

About the Book

Critique of Azmi Bishara's Nationalist Thought

Azmi Bishara's project to revive the idea of nationalism is a continuation of the efforts of Arab nationalists who began their nationalist activities at the end of the 19th century. This movement was influenced by the rise of Turkish nationalism and coincided with the weakening of the Ottoman Empire.

Bishara builds his project on the foundation of the Western model of the modern state, which is based on secular and Western modernist principles. He chooses liberal democracy as the system of governance and aims to apply the Western model to the modern Arab state. Bishara criticizes the current Arab regimes for not implementing the Western model, which he believes has led to violent crises that threaten their stability and hinder their progress in terms of development and modernization.

The book aims to critique the fundamental assumptions underlying Bishara's nationalist project. These assumptions can be summarized as follows:

1. The modern state is the best model in the history of governance systems.
2. Secularism and Western modernity have led humanity from darkness to light and have established a new concept of the individual as the master of himself, the legislator, and the ruler.
3. Citizenship as a common bond between rulers and the ruled, regarded as a contract between both parties, whose essence is rights and duties.

Keywords: Azmi Bishara, Nationalism, Secularism, Modern state, Arabic state, Arab regimes.

المحتويات

المقدمة	١١
الفصل الأول: الدولة القومية الحديثة	١٩
نشأة الهوية الوطنية	٢١
الهوية الوطنية العربية	٢٧
«عزمي بشارة» والهوية القومية	٣٣
مفهوم «الدولة الحديثة»	٤٣
الأمة والدولة	٥٣
العلمانية والدولة الحديثة	٥٩
مفهوم السيادة في الدولة الحديثة	٦٩
احتكار التشريع في الدولة الحديثة	٨٠
احتكار العنف المشروع	٨٣
النظام البيروقراطي في الدولة الحديثة	٨٦
نظام الخلافة والدولة الحديثة	٩٣
الفصل الثاني: تأسيس الدولة العربية الحديثة	١٠٥
الدولة العربية الحديثة	١٠٥
نشوء الدولة العربية الحديثة	١١٢
العلاقة بين الحاكم والمحكومين في الدولة العربية الوطنية	١١٩
الأخوة والمواطنة	١٢٤
المواطنة كمشارك بين الحكام والمحكومين	١٣١
غربة الخلفاء في الخلافة	١٣٨

١٤٣	الدولة العربية والمجتمع
١٥٠	شرعية الدولة الوطنية
١٦١	الوطنية الـ«ما بعد حدائية»
١٧١	نظام الخلافة كبديل للدولة الحديثة

الفصل الثالث: الهوية الفلسطينية إنموذجًا ١٨٦

١٨٧	الهوية الفلسطينية
١٨٩	نشأة الهوية الفلسطينية
١٩٢	آثار النكبة
١٩٤	الوضع القائم
٢٠٥	إسرائيل جزء من الغرب
٢١٠	الهوية المركبة لفلسطيني الداخل
٢١٣	الهوية الإسلامية الفلسطينية
٢١٨	الإسلاميون والهوية الوطنية
٢٢٠	الثوابت الدينية والوطنية

كلمة في الختام ٢٢٥

فهرس المصادر والمراجع ٢٣١

فهرس المكلمات ٢٣٥